

b) Soseska (s posameznimi hišami) Dobrava, ali: dobnavska soseska, ali: soseska dobnavska; — soseska Podvrh, ali: soseska podvrška, ali: podvrška soseska.

c) Gradovi: Stari grad (pa ne v občel), Novi Dvori, Turjak, Laxenburg, ali: staro-graški lastnik, novo-dvorski, turjaški, laxenburški gaj. —

č) Vasi: Stara Vas, Pletrovče, Poljčane, Jeriha, ali: staro-vaški prebivalci, pletrovški božji pot, poljčanska postaja, jeriška pustinja.

d) Trgi: Sevnica, Tržič, Cerknica, Trebež, Emavs, ali: sevniške voščenske, tržiški čevljarji, trebeški kolodvor, emavški čudež.

e) Mesta: Radgona, Kočevje, Volšperg, Škofja Loka, Pulj, Nazaret, ali: radgonska vina, kočevski krošnjariji, volšperški grajščak, škofje-loški meščani, puljsko pristanišče, nazaretska (nazarečka) okolica.

Pomnite!

9. Imena okolic, sosesk, gradov, vasi, trgov in mest so tudi lastna imena, zato jih pišemo z velikim sprednikom. Ako je tako lastno imé pridevnik in samostalnik, pišemo obe besede z veliko začetnico. Kadar se tako imé v pridevnik izpremeni naj se pa navadno rabi mali sprednik. Le kadar se hočemo ogniti dvoumnosti, dobí tudi tak pridevnik veliko začetno črko.“ — Učitelj naj to šolcem ustno pojasni! (Na pr. travniški prebivalci (so: kobilice, murni, itd.), — Travniški prebivalci (so večinomahomedanci) — planinci so krepki ljudje, — (tržani) Planinci so krepki ljudje, — vojaki pojó vojniške pesmi, — slišal sem pri Novi Cerkvi péti Vojniško pesem t. j. pesem, ki jo pojó šestokrat v Vojniku.)

Naloga.

Napišite nekaj enakih lastnih imén v istem rédu!

2.

a) Okolica Dunaja, ali: dunajska okolica, ali: okolica dunajska; okolica Jeruzalema, ali: okolica jeruzalemska, ali: jeruzalemska okolica.

b) Soseska Sv. Križa, ali: sveto-križka soseska, ali: soseska sveto-križka; — soseska Leskovec, ali: soseska leskovška, ali: leskovška soseska.

c) Gradovi: Novo Celje, Vrbovec, Riegersburg, Habsburg (Habichtsburg), Schönbrunn, ali: novo-celjski sír, vrbovska (vrboveška) žaga, riegersburški vodnjak, habsburška podrtina, schönbrunnski zverinjak.

č) Vasi: Šent-Petr pod Svetimi Gorámi, Šiška, Solčava, Dolenja Vas, Dobrlavas, Borovlje, ali: šen-petrski župan, solčavski srenjčani, dolenje-vaški prebivalci, dobrlevaška živina, boroveljske (borovljanske) puške.

d) Trgi: Vozenica, Marijino Celje, Rogatec, Višnja Góra, Mokronog, ali: vozeniška postaja, marijino-celjske kapljice, rogačka slatina, višnje-górski prebivalci.

e) Mesta: Zagreb, Sarajevo, Mostar, Belgrad, Solún, ali: zagrebški potres, sarajevske mošeje, mostarska železnica, belgradska trdnjava, solúnška brata.

(Pravilo. — Naloga. —)

(Dalje prih.)

D o p i s i.

Iz Gorice, konec aprila. V prvi polovici t. m. so se tudi pri tukajšnji izpraševalni komisiji vršile preizkušnje učiteljske sposobnosti. Oglasilo se je 9 učiteljic: 1 za meščanske šole, 5 za ljudske šole in 3 k izpitu iz francoščine. Ena ni prišla, ena je odstopila mej izpitom, druge so prestale preizkušnjo, in sicer: 5 s »práv dobrim«, in 2 z »dobrim« vpehom. Za slovenske (nemške in laške) ljudske šole je prestala izpit gospodična Emilija

Kren, bivša učiteljica slovenskega otroškega vrta goriškega in sedajšnja namest. učiteljica na c. kr. dekliškeji vadnici, ter je dobila spričevalo I. vrste. Gospdč. Kren je bila v prvi mladosti vzgojena in izsolana le v laškem jeziku. Stopivšej na tukajšnje učiteljske je delala slovenščina neizrekljive težave, koje je pa z vzgledno marljivostjo in nadarjenostjo v kratkem premagala ter pri zrelostnem izpitu prekosila svoje slovenske sovrstnice. Ona je stoprv druga Slovenka, ki je prejela pri tukajšnji komisiji spričevalo I. vrste. Zato jej iz srca čestitamo z nado, da jej kaj kmalu sledé še druge slovenske učiteljice po Goriškem. Naj bi se vrnili oni časi, ko so slovenski izpraševanci nadkrijevali laške! — Občno priznanje je vzbudilo v naših slovenskih krogih polupretekleo uradno odlikovanje (povišanje v VIII. činovni red dejanskih doklad) gospoda c. kr. okrajnega šolskega nadzornika Fr. Vodopivca za goriški, tolminski in gradiški okraj. Velike so njegove zasluge in vspešne njegove požrtvovalnosti za naše slovensko ljudsko šolstvo na Goriškem. Slava mu!

Iz Sežanskega okraja. (Dalje in konec.)

Zemljepisje

za II. skupino, II. oddelek, 6. šolsko leto.

S prva se ponovi na kratko snov I. oddelka, potem se obravnava po III. Berilu ter večinoma na kratko po sledečih berilnih vajah:

89. Primorsko (ljudstvo, podnebje, pridelki, obrtnija, kupčija). 90. Čičarija (čitati pri berilnih vajah). 85. Kranjsko. 88. Postojinska jama. 77. Koroško. 78. Raj pod lipo, 79. Lov na divje koze (oboje v berilnih vajah). 81. Štajersko. 72. Nadvojvodina nad Anišo*). 73. Nadvojvodina pod Anišo. 74. Salcburska vojvodina. 75. Poknežena grofija Tirolska z Vorarlberškem. 94. Česko. 95. Moravsko. 96. Šlesko. 98. Galicija. 99. Bukovina. 92. Dalmacija. 100. Ogersko kraljestvo. 102. Hrvatsko in Slavonsko. 103. Velika kneževina Erdeljska. 63. Avstro-ogrska monarhija (pojasni se avstrijski grb). 69. Prebivalci avstro-ogrske države. 186. Cesar in država. 71. Pridelki o avstro-ogrski državi. 59. Evropa. 61. Evropejci. 49. Podoba naše zemlje (globus). 50. Razne točke in érte na zemlji (le na globusu in planiglobijah). 50. Zemlja in njeni deli. 57. Morje. 60. Iz severa. 58. Prebivalci naše zemlje (kratko). 119. Lunini izpremeni (po II. Berilu). 52. Solnce**). 53. Luna. 55. Nebesna telesa. 54. Solčni in lunini mrak.

Zgodovina

za II. skupino, I. oddelek, 4. in 5. šolsko leto.

Zgodovinske slike iz II. Berila:

172. Cesar Franc Jožef in ribičev sin. 165. Bratovska ljubezen. 170. Lep izgled. 171. Ljubezen do domovine. 157. Stari Slovani. 158. Hiše starih Slovanov. 161. Ciril in Metod. 159. Atila. 163. Leopold Babenberski. 167. Mladi Vukasovič. 169. Lavdon.

Opazka: Slike naj se razdelé za kolobarenje, tako, da se v dveh letih vse obravnavajo.

Zgodovina

za II. skupino, II. oddelek, 6. šolsko leto.

Zgodovinske slike iz III. Berila:

220. Cesar Franc Jožef I. 217. Cesar Franc Jožef II. 215. Cesarica Marija Terezija. 216. Smrt Marije Terezije. 213. Turki pred Dunajem. 208. Kolumb najde Ameriko. 203. Rudolf IV. Ustanovnik. 195. Štefan kralj ogerski, ali pa: 194. Madjari. 192. Družinske razmere starih Slovanov. 189. Leonida. 209. Knjigotiskarstvo. 207. Iznajdba smodnika.

Prirodopis

za II. skupino, I. oddelek, 4. in 5. šolsko leto.

Prirodopisni sestavki iz II. Berila sestavljeni za kolobarenje: a) eno leto — b) drugo leto:

a) 40. Hruška. 53. Strupene jagode. 89. Lepi hrast. 47. Korist goveje živine. 56. Miš. 66. Rujavi hrošč. 60. Vrabec. 102. Železo. 103. Kuhinjska sol. b) 69. Čerešnja. 88. Bezeg. 101. Smreka. 50. Ovea. 76. Krt. 67. Glagov belin. 77. Škrjanec. 106. Baker. 105. Petrolej.

Opazka: S petoletniki naj se ponovlja snov prejšnje leto vzeto.

(Prirodoslovje nij predpisano za I. oddelek, vendar naj se obravnavajo v urah prirodopisju odločenih sledeči stavki iz II. Berila):

*) Od teh vaj se jemljó le najznamenitejše stvari.

***) Vse bolj kratko.

120. Zrak. 121. Veter. 90. Voda. 123. Hlapienje. 124. Megla, oblak, dež. 127. Sneg in toča. 128. Rosa in slana.

Prirodopis

za II. skupino, II. oddelek, 6. šolsko leto.

Prirodopisni stavki iz III. Berila:

128. Jež. 135. Osel. 139. Kos. 146. Kače. 147. Krastača. 149. Ostriž. 158. Sadjereja. 161. Gozdno drevje. 165. Rež. 175. Žeplo. 172. Apnenec. 179. Človeško telo. 180. Srce, pluća in želodec. 181. Zdravje. 126. Trojno kraljestvo prirode.

Prirodoslovje

za II. skupino, II. oddelek, 6. šolsko leto.

Prirodoslovni sestavki iz III. Berila po sledečem redu:

106. Toplota. 108. Razširjanje toplote. 109. Toplomer. 110. Zrak. 111. Zračni tlak. 112. Tlakomer. 113. Gasilna brizglja. 115. Kuhanje. 116. Hlapienje. 119. Svetloba. 120. Mavrica. 122. Magnetizem. 123. Električna. 125. Strelvod. 117. Zvok.

Gledé okrajsanja realističnega pouka, pozvali so se na ukaz okrajnega šolskega sveta izvežbane učiteljske moči v enketo, da so sestavili podrobni načrt realističnega pouka in okrajna učiteljska konferenca imela je zadačo to pretuhtati — odobriti. Taka enketa je bila sestavljena v sezanskem šolskem okraji, ki je določila navedeni načrt, ga predložila — in bil je v *en bloc* sprejet.

A. F.

Iz Žalca. Učiteljsko društvo celjsko imelo je 1. aprila t. l. svoje glavno zborovanje, katerega se je udeležilo 12 udov. Gosp. prvosednik J. Lopan pozdravi navzoče ter se spominja rajnega gosp. Fr. Vučnika, nadučitelja v Št. Jurji na južni železnici, kateri je 16. febr. t. l. izdihnil svoje blago dušo. Prerano umrl bil je eden izmed ustanovnikov celjskega učiteljskega društva, nekaj let njega prvosednik, zadnja leta pa prvosednikov namestnik, vedno pa zvest in marljiv član omenjenega društva. Sploh je bil rajni blag značaj, vrli, ljubi in prijazen tovariš, zvest prijatelj in vneta sin svojega národa. Društvo se je udeležilo njegovega pogreba in mu položilo na rakev venec z napisom »Učiteljsko društvo celjsko svojemu zvestemu udu«. Blag mu spomin! V znak globokega sočutja vstanejo navzoči. — Na to prečita prvosednik došla dopisa od »štajerske učiteljske zveze« in tolimskega učiteljskega društva, ter predloži poslani račun »Národne šole« v Ljubljani. Na predlog g. V. Jarca se izroči dopis tolim. učit. društva gg. Vreči, Kranjcu in Ogorelcu, da ga skupno preučijo ter v prihodnjem zborovanji o tem poročajo in predlagajo primerne nasvete. — Po prečitani in odobrenji zapisnika zadnjega zborovanja poroča tajnik gosp. V. Jarc o delovanji društva v minulemu letu. Iz tega izvestja posnamemo, da je društvo vsled raznih overajočih zaprek le štirikrat zborovalo. Pri teh zborovanjih so govorili: (1) gosp. V. Jarc o »Končnik-ovi slov. slovnici« — (4) gosp. A. Brezovnik o »razvrstitvi realne učne stvarine za enorazrednice do petrazrednic« — (3) gosp. Fr. Vučnik o »risanih v ljudski šoli« — (2) gosp. A. Brezovnik o »človeški glavi«; učni poskus iz somatologije. — Potem poroča blagajnik gosp. B. Kregar o denarstvenih razmerah ter konstatira majhen primanjkljaj. Pregledovalcem računa izvolita se gg. Vreče in Kranjc. Pred zadnjo točko dnevnega reda — volitev — odstopi načelnštvo in najstarejši navzočih gosp. J. Rupnik vodi volitev. Izvoljeni so: gosp. A. Brezovnik, Vojnik, prvosednikom; gosp. J. Lopan, Celje, prvosed. namestnikom; gosp. J. Ogorelec, Teharje, tajnikom; gosp. B. Kregar, Celje, blagajnikom; gosp. Fr. Pečovnik, Griže, pevovodje in gg. Bl. Jurko in J. Klopčič pa odbornikom. — Novo izvoljeni prvosednik zahvali se za izkazano mu čast in zaupanje, ter prosi, naj ga vsi tovariši marljivo podpirajo s tem, da zahajajo redno k mesečnim sejam in skrbijo za temeljita in ukovita predavanje. Bog dal i sreča junačka! — Društvo si naroči te-le liste: »Popotnik«, »Učiteljski Tovariš« in »Vrtec«. Konečno se še volita poročevalca: g. Bl. Jurko za »Popotnika«, g. Fr. Kocbek za »Učit. Tovariša«. *Fr. Kocbek.*

Iz Sežance. Učiteljsko društvo za Sežanski šolski okraj boče zborovalo v 6. dan maja t. l. ob 9. uri dopoldne v Nabrežini. — Dnevni red: 1. Verif.-zapisnik slednjega zborovanja. 2. Poročilo tajnikovo. 3. O petji v národni šoli. 4. Poročilo blagajnikovo, pevovodje in knjižničarja. 5. Sarkastično-ironična razprava. 6. Volitev treh pregledovalcev računov. 7. Volitev odbora. 8. Razni nasvėti. — K udeležbi uljudno vabi *Odbor.*

Iz Krškega. Pokojni g. Kočevar je volil za ustanove v podporo revnim učencem na Krški meščanski šoli 30.000 gold., za zidanje nove šole v Kostanjevici 12.000 gold., za zidanje nove šole v Mokronogu pa 8000 gold. Bog mu daj dobro!

Iz Krškega. Vabilo. Da se ustanovi nameravano »Pedagogičsko društvo« za učitelje in šolske prijatelje, bode osnovalno zborovanje v 6. dan maja t. l. ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopi v Krškem, h kateremu se uljudno vabijo učitelji in šolski prijatelji, da se ga v obilnem številu udeležé.

Osnovni odbor.

Iz Litijskega okraja. Okrajna učiteljska konferencija preložila se je na dan 18. septembra tega leta.

Z Iga. † V 17. dan preteč. m. je umrl tukaj po dolgej mučnej bolezni za susico še le 28 let star učitelj gosp. Leopold Vozlaček pri obitelji svoje soproge. Umrli je služboval na Igu, v Škocijannu pri Turjaku, na Dobrovi, na Kopanji in zadnji čas kot drugi učitelj v Velikih Laščah. Zapustil je mlado vdovo in dvoje otrok. Bil je marljiv učitelj, mirnega in tihega značaja. Pokopan je bil v 19. dan preteč. m. na Igu. Pri pogrebu so bili trije učitelji in dve učiteljici in mnogo drugih njegovih odličnih prijateljev, ter obilo občinstva. Bodi mu zemljica lahka!

Iz Ljubljane. Društvo »Národna Šola« ima v zalogi še obilo zvezkov z gostimi in redkimi prečnicami (Diagonalen-Lagelinien) za pisanje in mrežastih za številjenje. Ker se pisni zvezki te vrste smejo rabiti samo še do konca tekočega šolskega leta, bilo bi prav, da se v prid obrnejo, sicer bi se morali prihodnje leto na kilograme za malo krajcarjev prodati, kar bi bilo društvu in posredno ljudskim šolam v veliko škodo. Gotovo je, da v pre mnogih ljudskih šolah pomanjkuje učnih sredstev, posebno pa na pisnih pripravah; zato je »Národna Šola« pri volji, društvom in onim, ki imajo za gmotno društveno stanje kaj zasluženja, postreči s šolskim blagom iz zdanje zaloge. Posebno ubogim šolam se bode blago za mali donesek, ali pa tudi zastoj delilo, kolikor to zaloga dopušča. — Prijatelje in dobrotnike »Národne Šole« pa prosimo, da blagovolé prijazno posredovati, da dóbi društvo kaj podpore. Lansko leto in v začetku tekočega šolskega leta naklonili so šolski prijatelji precejšnje darove »Národni Šoli«. Ti doneski so se skoro porabili, kajti že 130 ljudskih šol je dobilo več ali manj šolskega blagá. Za prihodnje šolsko leto ne bode preostalo niti zaloge, niti novcev in vender so potrebščine v prvem četertletji prav velike. Od pričetka šol do novega leta n. pr. poslalo se je 85. ljudskim šolam raznovrstnega blagá. Gledé na to, in da odbor za letos nima zdatnih podpor nikakoršnih pričakovati, naj bi gospodje učitelji potrudili se, kak majhen darček pri šolskih dobrotnikih in pri krajnih šolskih svétih izprositi. Odbor bode radodarno povrnil na zahtevanje vsak donesek.

F. Stegnar.

(Francovo nabrežje št. 11.)

— Presvetli cesar je za zidanje nove šole v Domžalih tamkajšnji srenji podaril 300 gld.

— Znanstveno-zabavna večera »Slov. učiteljskega društva« sta bila 14. in 28. preteč. m. prav zanimiva. Gosp. prof. Vrhovec je mej drugim bral svoje mične črtice o rokodelcih iz stare Ljubljane, za kar smo mu zeló hvaležni.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Druga učiteljska služba na čveterorazrednici v Metliki (za trdno, ali začasno) s 500 gold. letne plače in s stanovanjem. Prošnje vzprejema c. kr. okrajni šolski svét v Črnomlju do 15. maja t. l. — Učiteljski službi na enorazrednicah v Goričah in v Voklem po 450 gold. letne plače in s stanovanjem, in učiteljska služba na enorazrednici v Križah pri Trziču s 400 gold. letne plače in s stanovanjem. Prošnje za vse te tri službe se oddajajo pri c. kr. okrajnem šolskem svétu v Kranji do 25. maja t. l.

Premene pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gosp. Karol Weber, učitelj v Hotedersici, je šel na Vojsko in gosp. Mih. Kabaj, začasni učitelj na Vojskem, pa v Hotedersico. — Gosp. Stanislav Novak, začasni učitelj v Čatežu je za trdno postavljen. — Gosp. Janez Anžiček, drugi učitelj na čveterorazrednici v Metliki je 14. gosp. Leop. Vozlaček, drugi učitelj na tri-razrednici v Velikih Laščah pa 17. preteč. m. umrl. R. I. P.!